

ΚΕΙΜΕΝΑ

Α. Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ (εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει καὶ νῦν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι) ἐκ τῆς Αἴτνης ρύακα πυρός γενέσθαι· τοῦτον δὲ ρεῖν φασιν ἐπὶ τε τὴν ἄλλην χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμηῆσαι πρὸς φυγὴν, τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας, ἓνα δὲ τινὰ τῶν νεωτέρων, ὀρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἀράμενον φέρειν. Φορτίου δ' οἶμαι προσγενομένου καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει. Λέγεται γὰρ κύκλῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρυῆναι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χῶρον· τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας ἀπολέσθαι.

Λυκούργος, Κατὰ Λεωκράτους 95-96

Β. Παράλληλο κείμενο

Τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων, καὶ συγχωρησάντων ἐκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ χρυσὸν ἢ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰνείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελέως ἀράμενος ἐπὶ τοὺς ὄμους ἐξήνεγκεν. Ἐφ' ᾧ θαυμασθεῖς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν ἐξουσίαν πάλιν ὁ βούλοιτο τῶν οἴκοθεν ἐκλέξασθαι. Ἀνελομένου δὲ αὐτοῦ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῶα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη τὴν ἀρετὴν, καὶ παρὰ πολεμίων ἐπισημασίας τυγχάνουσαν. Ἐφαίνετο γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε πρὸς γονεῖς ὁσιότητος καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη νέα ελληνική το παρακάτω χωρίο από το κείμενο A: «Λέγεται γοῦν ... καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη».

Μονάδες 4

B. α. Να συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται:

σωθῆναι: το β' ενικό πρόσωπο οριστικής και υποτακτικής του παθητικού αορίστου

ὀρῶντα: το γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής και προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

γενέσθαι: το β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής και υποτακτικής του αορίστου β'

ποιησαμένους: το γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής και προστακτικής ενεστώτα μέσης φωνής

ἀποχωρεῖν: το α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής και υποτακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

Μονάδες 2

B. β. Να συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται:

παῖς: δοτική ενικού

ναῦς: δοτική πληθυντικού

χείρ: αιτιατική πληθυντικού

γυνή: κλητική ενικού

εὐσεβῶν: γενική πληθυντικού στο συγκριτικό βαθμό (αρσενικό γένος)

νεωτέροις: δοτική πληθυντικού στον υπερθετικό βαθμό (αρσενικό γένος)

Μονάδες 2

Γ. α. Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις που ακολουθούν (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

1. Δίκαιος γίγνου, ἵνα καὶ δικαίων τυγχάνης

2. Καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ γένοιτο

3. Φοβεῖται μή τά ἔσχατα πάθη

4. Κῦρος ἦν φιλοτιμότητος, ὥστε πάντα πόνον ὑπομένειν

Μονάδες 2

Γ. β. Στις προτάσεις που ακολουθούν να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική και το αντίστροφο.

1. Οἱ κατήγοροι ἔπεισαν τοὺς δικαστάς

2. Οὗτος ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῶν πολεμίων

Μονάδες 2

Δ. α. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις της ν.ε. με ἀ' συνθετικό το επίρρημα **ευ** ή το μόριο **δυσ-** που να αποδίδουν τις παρακάτω φράσεις:

1. αυτός που είναι δύσκολο να επιλυθεί:

2. αυτός που ηχεί ευχάριστα:

3. αυτός που κινείται με δυσκολία:

4. αυτός που είναι εύκολος στη χρήση του:

Μονάδες 2

Δ. β. Με ποιες λέξεις του κειμένου Α έχουν ετυμολογική συγγένεια οι λέξεις:

ζητιάνος:

Ανδρέας:

λιποθυμία:

αόρατος:

Μονάδες 2

Ε. α. Γιατί ο ρήτορας συμπεραίνει ότι ο θεός βοηθά τους καλούς ανθρώπους;

Μονάδες 2

Ε. β. Ποιο είναι το κοινό χαρακτηριστικό ανάμεσα στον Αινεία, για τον οποίο γίνεται λόγος στο χωρίο από το παράλληλο κείμενο, και στον πρωταγωνιστή του κειμένου;

Μονάδες 2

Ζουπίδης Στέφανος, Σαλικίδου Χριστιάνα, Φιλολογοί 1^{ου} Γυμνασίου Ορεστιάδας